

Uppenbart olämpligt fordon med hänsyn till den anpassning som behövs

Försäkringskassans ställningstagande

Ett fordon ska anses vara uppenbart olämpligt med hänsyn till den anpassning som behövs om

- anpassningen kräver sådana ingrepp att fordonet jämfört med ett annat lämpligare fordon blir påtagligt mindre trafiksäkert eller
- den totala kostnaden för anpassningen påtagligt överstiger den totala kostnaden för att anpassa ett annat fordon som är lämpligt för den sökande.

Bakgrund och överväganden

Enligt 52 kap. 19 § andra stycket socialförsäkringsbalken (SFB) får Försäkringskassan besluta att inte medge anpassningsbidrag om det fordon som den försäkrade valt är uppenbart olämpligt med hänsyn till den anpassning som behövs.

Den sökandes rätt att välja bil är alltså i viss mån begränsad genom att Försäkringskassan får avslå en ansökan om anpassningsbidrag om bilen som den sökande valt är uppenbart olämplig med hänsyn till den anpassning som behövs, jfr Mobil med bil, SOU 2005:26 s. 147.

Av Försäkringskassans vägledning om bilstöd har tidigare framgått att det vid valet av bil är viktigt att personen överväger hur väl hans eller hennes anpassningsbehov kan tillgodoses av aktuell bil. Är det stor skillnad mellan personens behov och de anpassningsmöjligheter som kan erbjudas med aktuell bil kan bilen bedömas vara ett uppenbart olämpligt val och anpassningsbidrag bör då inte beviljas.

Det saknas dock närmare ledning om vad som bör beaktas vid bedömningen av vad som är en uppenbart olämplig bil. För att rättstillämpningen inom Försäkringskassan ska bli likformig behövs det därför ett rättsligt ställningstagande.

Regleringen om att Försäkringskassan får besluta att inte medge anpassningsbidrag om det fordon som den försäkrade valt är uppenbart olämpligt med hänsyn till den anpassning som behövs infördes till följd av förslag i betänkandet Mobil med bil, SOU 2005:26.

Utredningen fann att det inte fanns några uppgifter om i vilken omfattning ett mindre lämpligt bilval utgjorde ett problem eller medförde merkostnader

för bilanpassningen, men ansåg ändå att det borde införas en möjlighet för Försäkringskassan att i vissa fall kunna stoppa ett ur anpassningssynpunkt direkt olämpligt bilval. Av betänkandet framgår att bedömningen av vilken anpassning som behövs och hur den ska utföras aktualiserar frågor om bl.a. trafiksäkerhet. Vidare framgår att en viktig faktor för att en bilanpassning ska bli bra är att valet av bil är lämpligt för den anpassning som behöver göras. För att anpassning ska kunna nekas med hänvisning till bestämmelsen bör det krävas att den enskildes bilval på något påtagligt sätt är olämpligt, jfr Mobil med bil, SOU 2005:26, s. 138, 147 och 270.

Mot bakgrund av ovanstående anser Försäkringskassan att vid bedömningen av om en bil är uppenbart olämplig med hänsyn till den anpassning som behövs ska såväl trafiksäkerhetsmässiga (tekniska) som kostnadsmissiga aspekter beaktas. Anledningen till att Försäkringskassan anser att en bil som kräver en större anpassning än vad som skulle krävts för att anpassa en annan bil som är lämplig för den sökande ska anses vara uppenbart olämplig är att ingrepp i bilen, t.ex. i form av eftermontering, innebär en förändring av bilens originalutförande vilket kan inverka negativt på bl.a. trafiksäkerheten, jfr Ds 2015:9, Ett reformerat bilstöd, s. 99. Försäkringskassan anser att bidrag inte bör lämnas för bilar som till följd av anpassningen blir mindre trafiksäkra än andra lämpligare bilar.

Vid bedömningen av om bilen är uppenbart olämplig för den anpassning som behövs ska det göras en jämförelse mellan bilen som den sökande valt eller avser att välja och en annan bil som är lämplig för den sökande.

Av utredningen, Mobil med bil SOU 2005:26 s. 147, får det även anses framgå att Försäkringskassan i vissa fall borde kunna stoppa ett ur anpassningssynpunkt direkt olämpligt bilval som medför merkostnader. För att bilvalet ska anses vara uppenbart olämpligt bör det krävas att den totala kostnaden för anpassningen påtagligt överstiger den totala kostnaden för att anpassa en annan bil som är lämplig för den sökande.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

52 kap. 19 § andra stycket SFB.

Eva Nordqvist

Annika Aula